

Välkommen!

Strax börjar webinariet om nykter trafik

Om du inte hör musiken:

- Ofta är problemet lokalt
- Gå in via inställningar och välj/ändra ljudenhet
- Starta om Skype/anslut via webbläsare istället för appen
- Testa annat nätverk/anslut med nätverkskabel/anslut via internetdelning från telefonen
- Starta om datorn/använd annan dator

Webbinarium trafiksäkerhet

Tema: Nykter trafik

17 OKTOBER 2023

Aktionsplan för säker vägtrafik 2022–2025

- Syftar till att stärka och synliggöra effektiva åtgärder som genomförs av myndigheter och aktörer för att bidra till en säker vägtrafik 2022–2025
- Är ett ”skyltfönster” som visar på bredden av åtgärder och engagemang
- Bidrar till dialog med aktörer och möjliggör erfarenhetsutbyte och ”kopplingar” mellan olika aktörer

Webbinarium trafiksäkerhet, 2023

- 22 mars Rätt hastighet
- 16 maj Säker cykling
- 30 maj Suicidprevention
- 5 sept Säker gångtrafik (fokus fallolyckor)
- 17 okt Nykter trafik**
- 21 nov Ledarskap för säker vägtrafik

NOLLVISIONEN
TILLSAMMANS
RÄDDAR VI LIV

Ställ gärna frågor via [menti.com](https://www.menti.com)

Kod: 2531 5236

(Skriv gärna till vem frågan ställs)

Agenda 2022

- ▶ **Fakta om alkohol- och narkotikarelaterade dödsolyckor i trafiken samt indikatorn Nykter trafik, Trafikverket**
- ▶ **Fördjupning kring drograttfylleri, MHF**
- ▶ **Transportstyrelsens alkoholprogram och återkallelser av körkort, Transportstyrelsen**
- ▶ **Nationellt arbete med SMADIT, Folkhälsomyndigheten**
- ▶ **Trafikverkets arbete för en nykter trafik, Trafikverket**

Webbinariet finns inspelat:

<https://youtu.be/t-Gle7LQBzg>

Agenda 2023

- ▶ **Inledning**
Therese Malmström, Britt Lisra, Trafikverket
- ▶ **Hur ser problembilden ut kring alkohol-och narkotikarelaterade dödsolyckor i trafiken**
Britt Lisra, Trafikverket
- ▶ **Framtidsspaning EuroNCAP distraktion**
Rikard Fredriksson, Trafikverket
- ▶ **Från beslut - upphandling och uppföljning.**
Lars-Olov Sjöström och Tomas Jonsson MHF
- ▶ **Paus** ca 10 minuter
- ▶ **Erfarenheter från kommuner**
Gabriella Canas, Uppsala kommun, Tomas Jonsson MHF
- ▶ **Vägledning till arbetsgivare och upphandlare för att trafiksäkra verksamheten – fokus på alkohol- och drogpåverkan**
Hanna Wennberg och Fredrik Gustafsson, Trafikverket
- ▶ **Frågestund / Avslut 10:30**

Hur ser problembilden ut kring alkohol-och narkotikarelaterade dödsolyckor i trafiken

Britt Lisra, Trafikverket

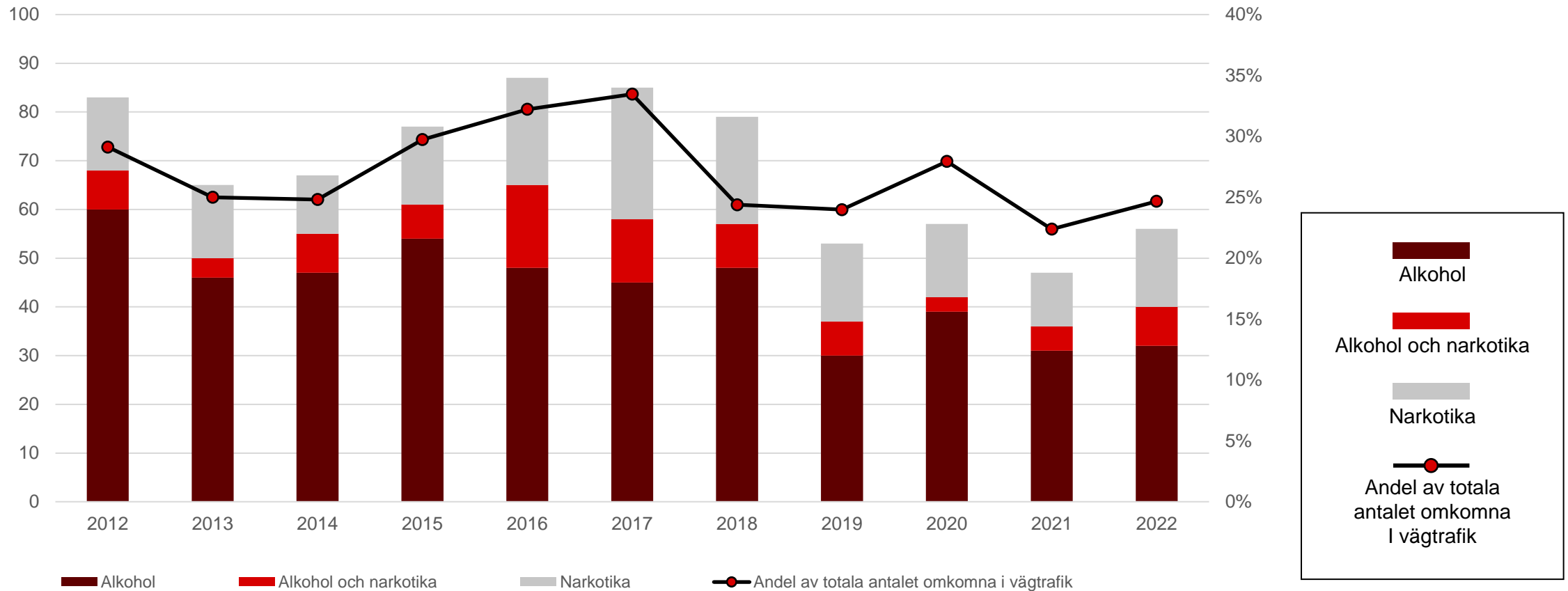
Användningsindikatorer

Följer upp vägtransportsystemets användning

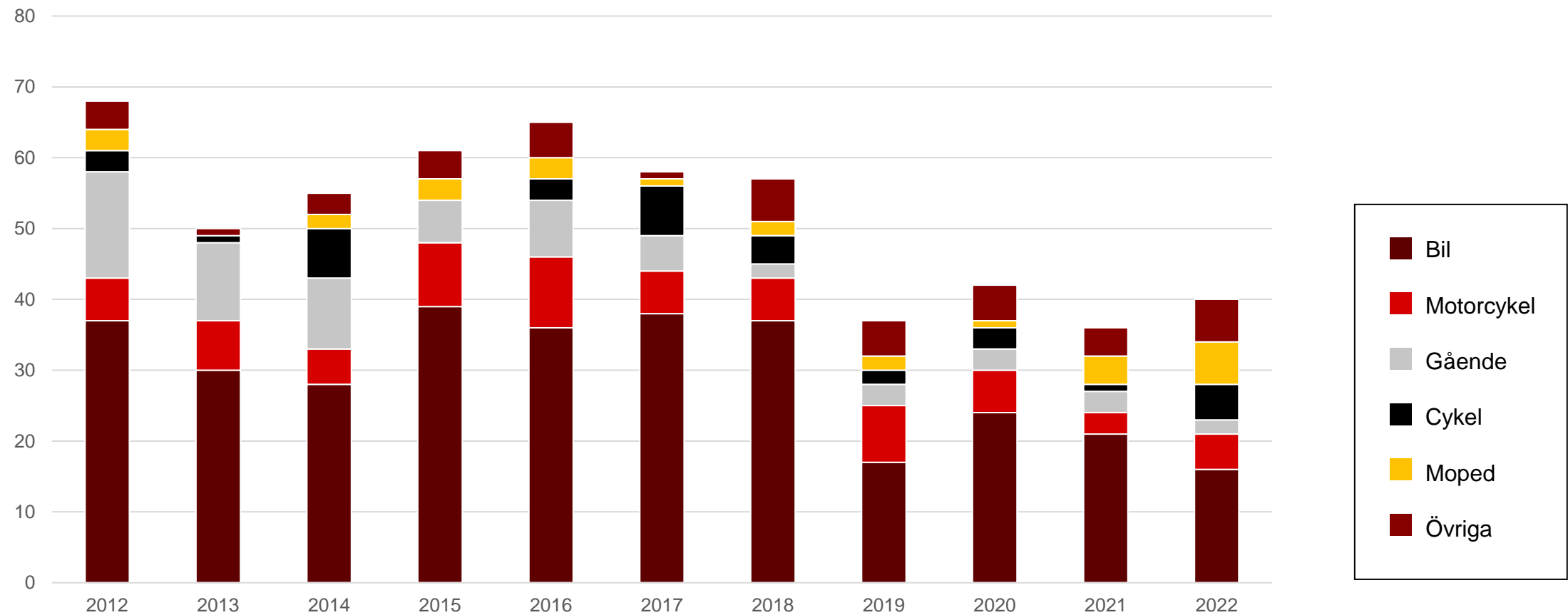

Indikator	Beskrivning	Utgångsvärde 2020	Nödändigt tillstånd 2030
Hastighetsefterlevnad, statligt vägnät	Andel trafik inom gällande hastighetsgräns	49,4 %	80 %
Hastighetsefterlevnad, kommunalt vägnät	Andel trafik inom gällande hastighetsgräns	67 %	80 %
Nykter trafik	Andel trafikarbete med nyktra förare	99,75 %	99,9 %
Bältesanvändning	Andel observerade bältade i personbil	97,9 %	99,5 %
Hjälmanvändning, cykel	Andel observerade cyklister med hjälm	47 %	80 %
Hjälmanvändning, moped	Andel observerade mopedister med hjälm	98 %	100 %

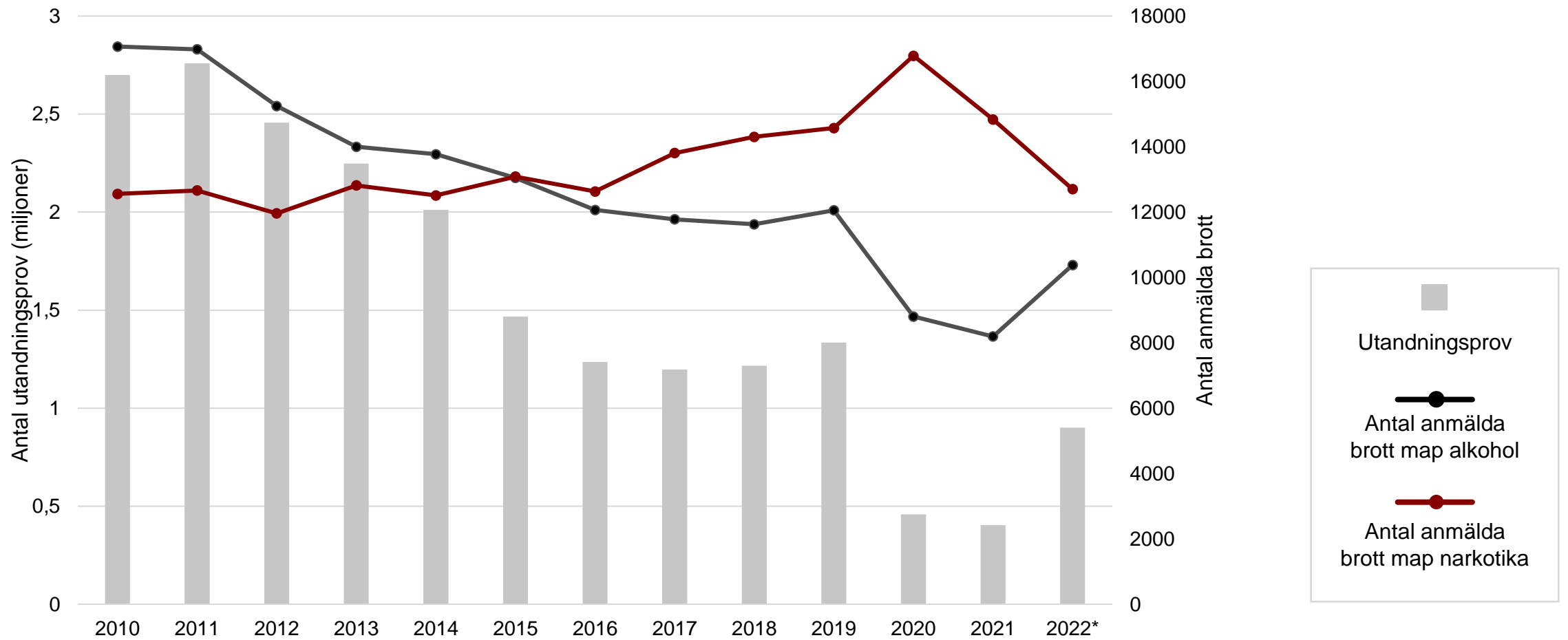
Antal och andel omkomna (av totala antalet omkomna i Sverige) personer i alkohol- och narkotikarelaterade dödsolyckor efter substans, 2012–2022

Antal omkomna personer i alkoholrelaterade (alkohol >0,2 promille) dödolyckor, efter färdssätt 2012–2022

Alkoholutandningsprov och rattfylleribrott

Framtidsspaning EuroNCAP distraktion

Rikard Fredriksson, Trafikverket

Euro NCAP – Föraruppmärksamhet

Rikard Fredriksson

Senior Sakkunnig Fordonssäkerhet, Trafikverket

Styrelsemedlem Euro NCAP

Adjungerad Professor, Chalmers Tekniska Högskola

Euro NCAP konsumenttester

- nya bilar sålda i Sverige 2022

85% sålda

7% sålda

3% sålda

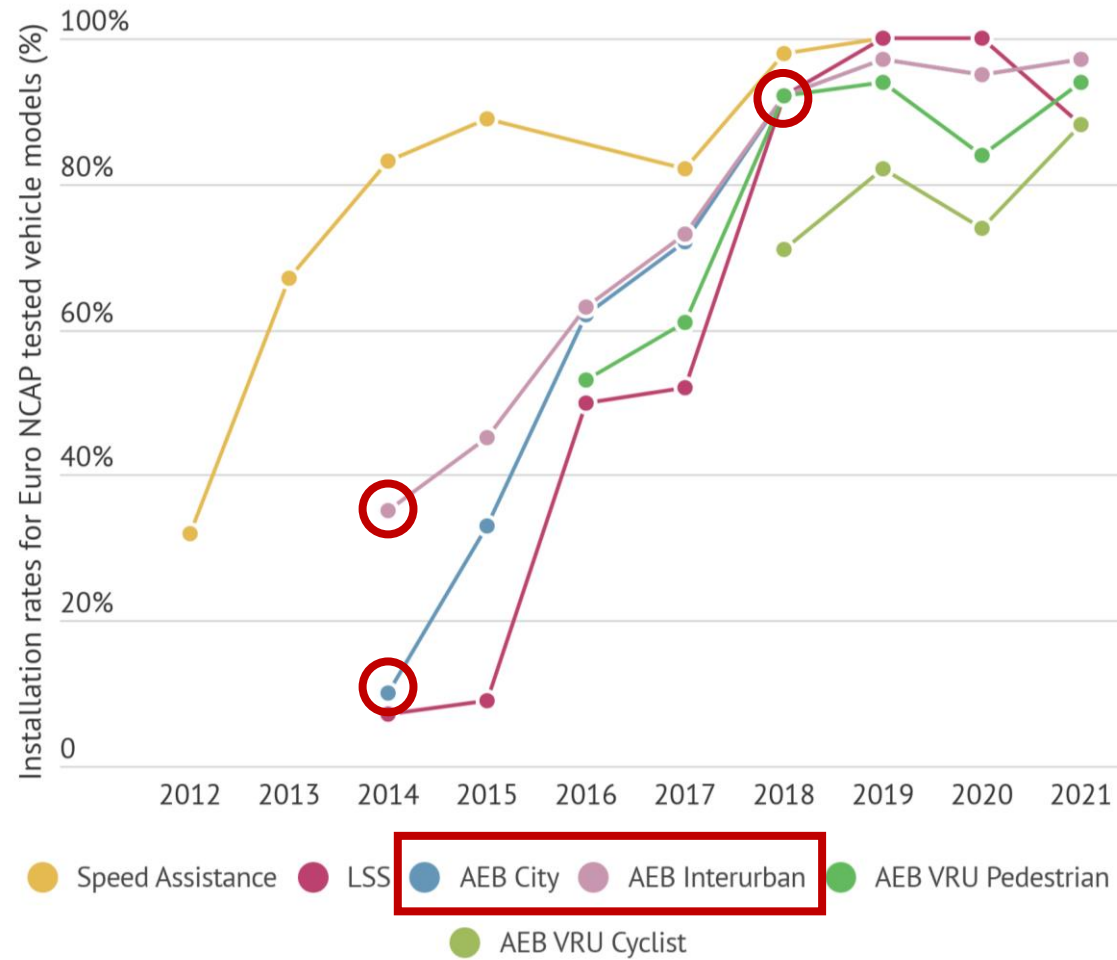

5% sålda

Otestade*

Utrustningsgrad

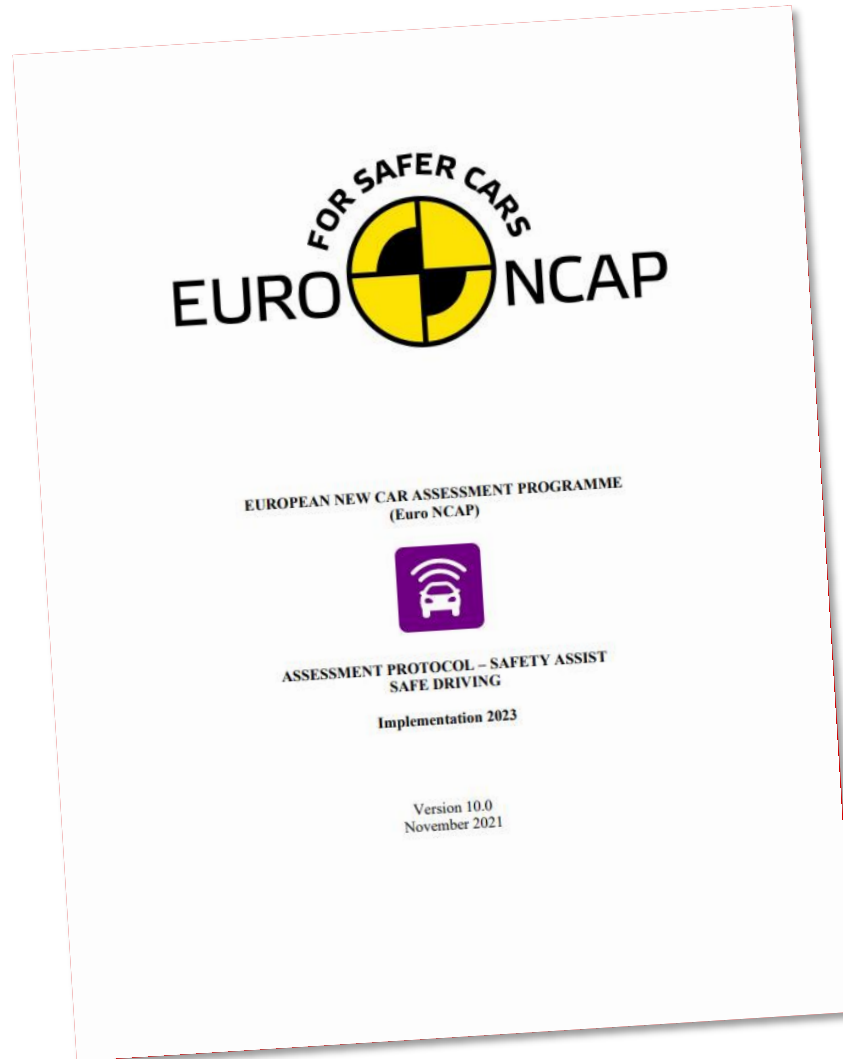

Uppmärksamhet

Olycksdata

- 29-48 % distraktion
- 25 % trötthet
- 6-10% plötslig sjukdom

Ladda ner:

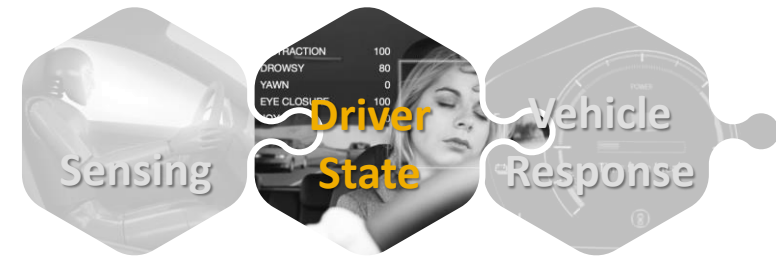
<https://www.euroncap.com/en/for-engineers/protocols/safety-assist/>

DISTRAKTION	TRÖTTTHET	ICKE-RESPONSIV
DISTRACTION	FATIGUE	UNRESPONSIVE DRIVER
Long Distraction	Drowsy	Unresponsive Driver
Short Distraction (multiple) (VATS)	Microsleep	
Phone Usage	Sleep	

Inattention Type		Distraction Scenario	Movement Type	Warning	Intervention	Sub Total	Total
Distraction	Long distraction	Away from road / non driving task	Owl	0.03	0.03	0.06	0.30
			Lizard	0.03	0.03	0.06	
			Body Lean	0.03	0.03	0.06	
		Driving Task	Owl	0.03	0.03	0.06	
			Lizard	0.03	0.03	0.06	
	Short Distraction (VATS)	Away from road / non driving task	Owl	0.03	0.03	0.06	0.30
			Lizard	0.03	0.03	0.06	
		Driving Task	Owl	0.03	0.03	0.06	
			Lizard	0.03	0.03	0.06	
Away from road (multi-location)		Lizard	0.03	0.03	0.06		
Phone Use	Phone Use Detection - Basic	Owl + Lizard	0.05	0.10	0.15	0.30	
	Phone Use Detection - Advanced	Lizard	0.05	0.10	0.15		
Fatigue	Drowsy			0.25	0.10	0.35	0.35
	Microsleep			0.20	0.10	0.30	0.30
	Sleep			0.05	0.20	0.25	0.25
Unresponsive Driver					0.20	0.20	0.20
Total							2.00

Ögonmonitorering (Korta upprepade distraktioner)

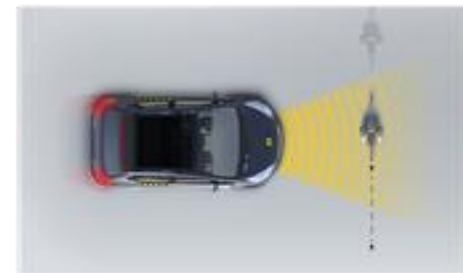
Varning + Intervention

- Endast varning max 50% av poäng
- Varning + Intervention upp till 100%

Inattention Type		Distraction Scenario	Movement Type	Warning	Intervention	Sub Total	Total	
Distraction	Long distraction	Away from road / non driving task	Owl	0.03	0.03	0.06	0.30	
			Lizard	0.03	0.03	0.06		
			Body Lean	0.03	0.03	0.06		
		Driving Task		Owl	0.03	0.03		0.06
			Lizard	0.03	0.03	0.06		
	Short Distraction (VATS)	Away from road / non driving task	Owl	0.03	0.03	0.06		0.30
			Lizard	0.03	0.03	0.06		
		Driving Task		Owl	0.03	0.03	0.06	
				Lizard	0.03	0.03	0.06	
	Phone Use	Away from road (multi-location)		Lizard	0.03	0.03	0.06	0.30
Phone Use Detection - Basic		Owl + Lizard	0.05	0.10	0.15			
		Phone Use Detection - Advanced		Lizard	0.05	0.10	0.15	
Fatigue	Drowsy			0.25	0.10	0.35	0.35	
	Microsleep			0.20	0.10	0.30	0.30	
	Sleep			0.05	0.20	0.25	0.25	
Unresponsive Driver						0.20	0.20	
Total							2.00	

Pre-crash

- Känsligare Auto-broms
- Känsligare kurshållnings-system
- Låg-g bromsning
- Säkert (automatiskt) stopp i körfält

Förar-/åkandemonitorering nästa steg

- Alkohol
- Plötslig sjukdom – tidiga tecken
- ”Svårlurad” bältespåminnare
- HMI
- Koppling till andra krav
 - ADAS
 - Adaptiva bälten/airbags
 - D-call
- Kognitiv distraktion

Olycksdata

- 29-48 % distraktion
- 25 % trötthet
- 6-10% plötslig sjukdom
- **25 % alkohol**

Alkoholdetektering

- Använd ögonmonitorering för att detektera onykterhet
- Forskningsstudier
- President Biden's "infrastructure bill" -> mandat 2025
- Droger?
- Andra sensorer? (teknologi-neutralitet)

Tack!
Frågor?

rikard.fredriksson@trafikverket.se

menti.com

Kod: 2531 5236

Från beslut - upphandling och uppföljning

Lars-Olov Sjöberg och Tomas Jonsson MHF

Alkolås i kommuner

– Från beslut till upphandling och uppföljning

Tomas Jonsson & Lars Olov Sjöström

MHF:s roll i alkoholåfrågan

- Upphandlingsstöd och konsumentupplysning
- Standardisering (genom SEK och CENELEC)
- Provning och testverksamhet i eget ackrediterat laboratorium
- Teknikutveckling
- Designprojekt
- Utbildning

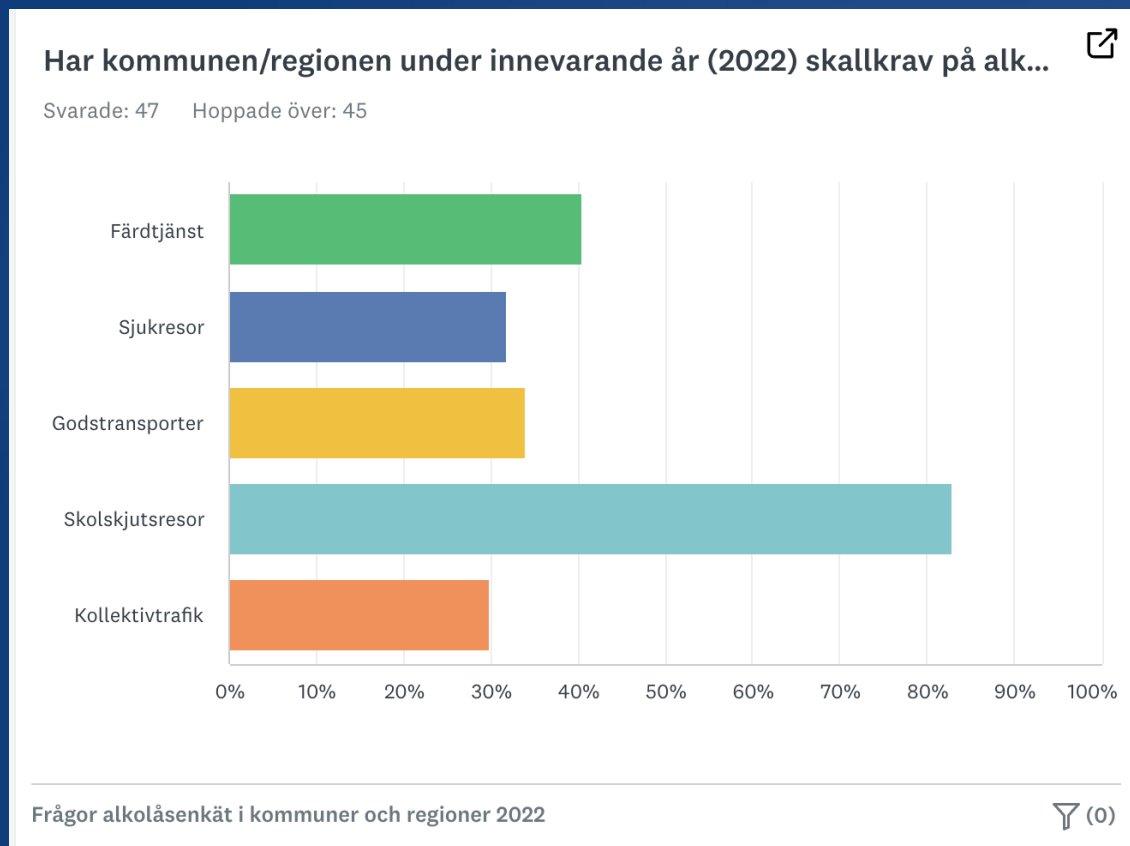

Alkolås i statlig verksamhet

- Alla statliga myndigheter och företag ska ha alkolås senast januari 2025
- Det framgår av Förordning (2020:486) om miljö- och säkerhetskrav hos myndigheternas bilar
- 2022 hade 85 % av de nyförvärvade bilarna inom detta område alkolås

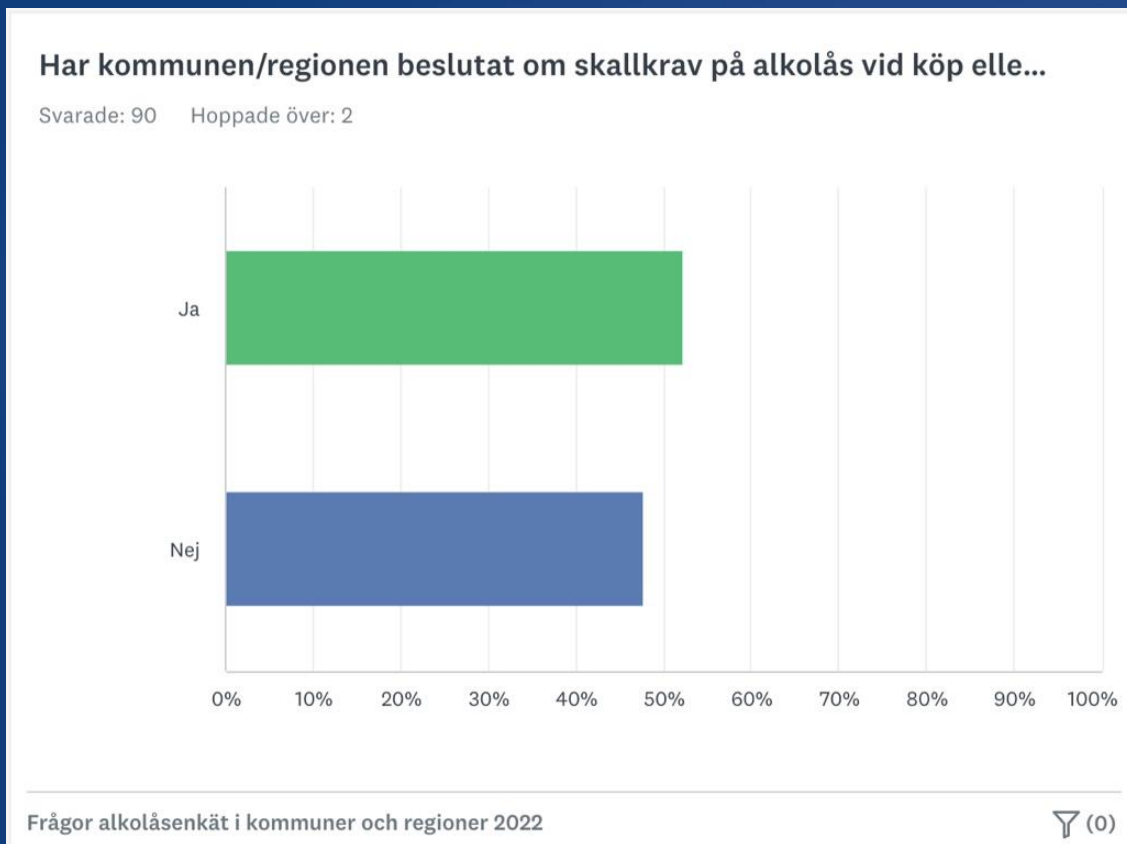
MHF:s kartläggning 2022 om alkohol i kommuner och regioner

Enkätfråga:

Har kommunen/regionen under innevarande år (2022) skallkrav på alkohol i egna fordon eller upphandlade transporter som används för ...

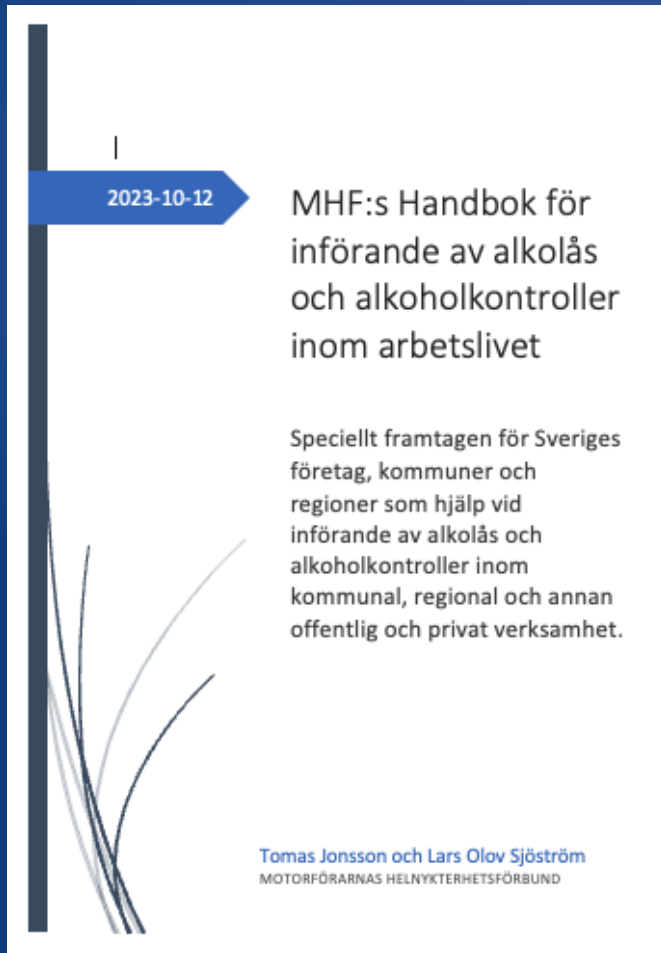
MHF:s kartläggning 2022 om alkohol i kommuner och regioner

Enkätfråga:

Har kommunen/regionen beslutat om skallkrav på alkohol vid köp eller leasing av nya fordon inför 2023-2024?

MHF:s Handbok för införande av alkolås och alkoholkontroller inom arbetslivet

INNEHÅLL

- Inriktningsbeslut
- Förberedelsefasen
- Lokal förhandling mellan arbetsgivare och arbetstagare
- Beslut / Inköp / Krav
- Införande / Installation / Utbildning
- Löpande underhåll / Uppföljning

Avsnitt i handboken

Inriktningsbeslut

- Motion, interpellation Goda ex.
- Tjänsteman förslag Goda ex.
- Medborgarförslag Goda ex.

Förberedelsefasen

Upphandling

- Tekniska krav SS-EN 50436-2.
- Glöm inte mjuka krav så som krav på logghantering och uppföljning. Goda ex.
- Rutiner kring loggar, kalibrering mm. Goda ex.

Avsnitt i handboken

Lokal förhandling mellan arbetsgivare och arbetstagare

Handlingsplan / policy

- Vem skall lämna prov. Goda ex.
- Vad händer när någon blåser positivt. Goda ex.
- Vem har rätt att ta del av information i loggar. Förslag på rutin.

Beslut / Inköp / Krav

- Inköpsavtal Goda ex.
- Avtal leasade fordon Goda ex.
- Del av upphandlade transporter och tjänster Goda ex.

Avsnitt i handboken

Införande / installation / utbildning

- Kommunicera handhavande, kontaminering och handlingsplan till m.m. till personal
- Verifiera installation och funktion så att dessa möter kraven i standarden SS-EN 50436-2

Löpande underhåll / Uppföljning

- Årlig kalibrering
- Uppföljning av logg
Summeringslogg
Fullständig logg

Handboken ger även tips på rutiner vid positiva utandningsprov

Vid positiva prov viktigt att fastställa om det rör sig om en kontaminering eller påverkan

- Rutin vid kontaminering

Anmälningrutin Goda ex.

- Rutin vid påverkan

Ev. verifiering med alkomätare som uppfyller standarden SS-EN 15964 samt rutin för uteslutande av kontaminering

Ev. verifiering med blodprov via företagshälsovård

Vid konstaterad påverkan – åtgärder kopplande till fastslagen alkohol och drogpolicy

- Samtal med chef
- Information till facket
- Ev. tillfällig avstängning med eller utan lön
- Utredning med medicinsk uppföljning blodprover så som PEth och CDT.

Tack för uppmärksamheten

PAUS

Erfarenheter från kommun

Gabriella Canas, Uppsala kommun

Uppsala kommuns arbete med alkoholås i tjänstefordon

Gabriella Canas

Stadsbyggnadsförvaltningen

2023-10-17

Bakgrund – beslut till genomförande

- Beslut från 2008
- Monterar Dräger7000/7500 alkolås i nästan alla bilar som vi köper in.
- Fordonsservice hanterar cirka 700 fordon i kommunens alla förvaltningar
- Undantag – brandförsvaret och Uppsala parkering (skåp)
- Aktionsplan för säker vägtrafik

Uppföljning och förbättringsområden

- Utbildning för att kunna köra tjänstefordon – fokus trafiksäkerhet
- Loggar – arkivering och uppföljning
- Resor med privata fordon – utmaning
- Rutiner och processer för hantering av ”rödblåsning” – utmaning (GDPR, integritetsaspekt)
- Ta fram en handlingsplan

Tack!

Frågor?

Alkolås införs också i medelstora och små kommuner

Exempel: Eda, Hovmantorp, Skellefteå, Kungsbacka, Sotenäs kommun, Växjö

menti.com

Kod: 2531 5236

Vägledning till arbetsgivare och upphandlare för att trafiksäkra verksamheten – fokus på alkohol- och drogpåverkan

Hanna Wennberg och Fredrik Gustafsson,
Trafikverket

Vägledning till arbetsgivare och upphandlare för att trafiksäkra verksamheten

Fokus på alkohol- och drogpåverkan

Alla verksamheter påverkar trafiksäkerheten

45 % av dödsolyckorna i vägtrafiken är arbetsrelaterade – och 36 % är kopplade till en upphandlad transporttjänst.

Kullgren med flera (2022)

En fråga om hållbarhet och arbetsmiljö

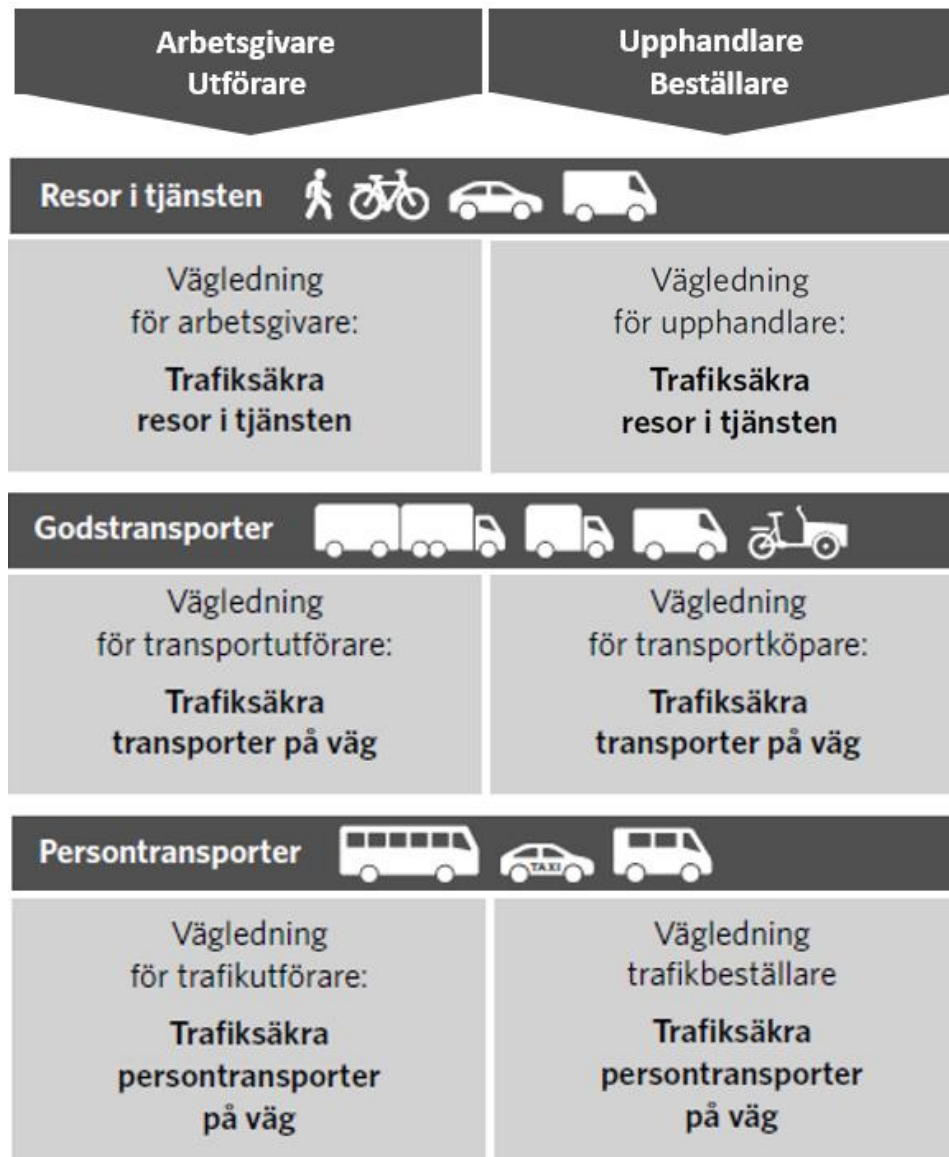
Många positiva synergier för verksamheten.
En mer hållbar affär på alla sätt.

Vägledning till arbetsgivare och upphandlare för att trafiksäkra verksamheten

Vägledningarna tas fram inom Trafikverkets uppdrag att genomföra medborgar- och trafikantinformation för ökad trafiksäkerhet i vägtrafiken.

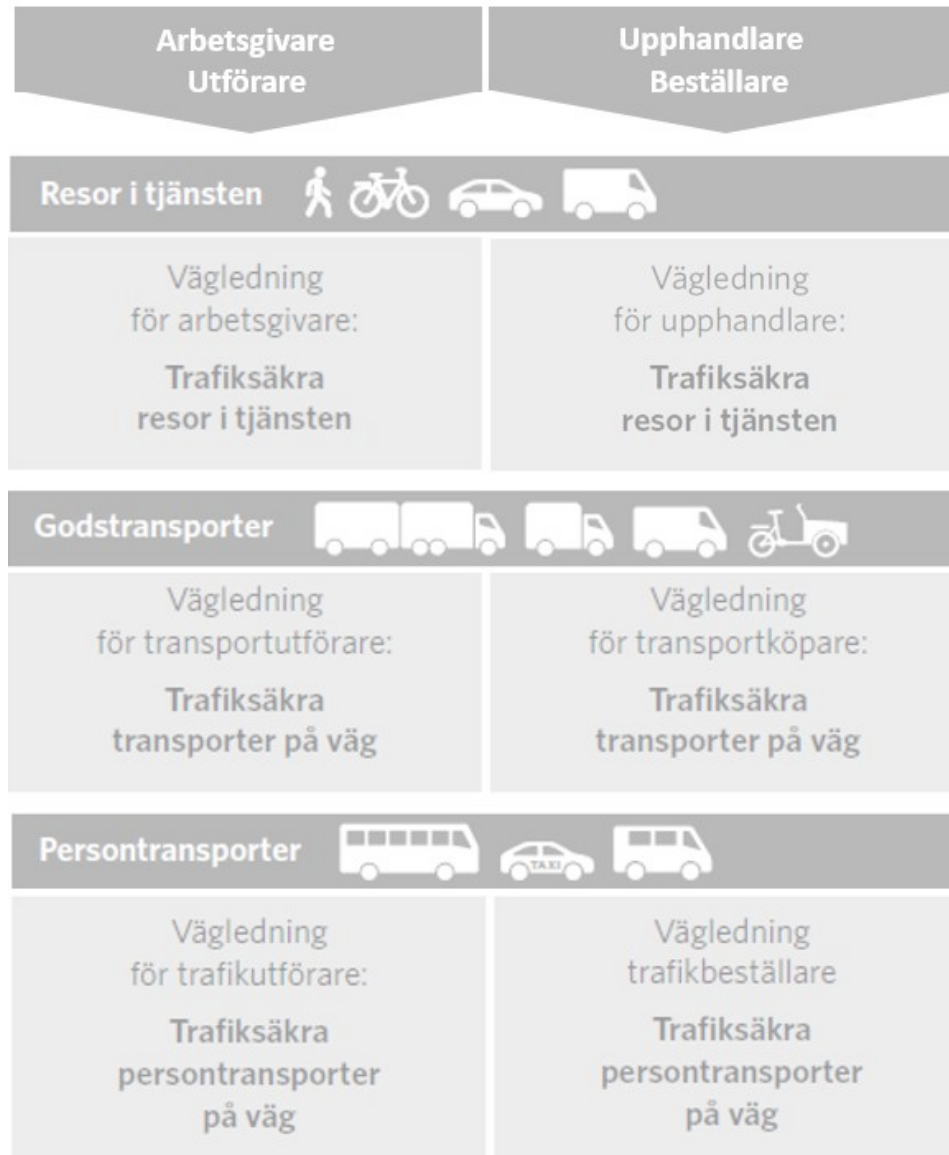

Vägledning till arbetsgivare och upphandlare för att trafiksäkra verksamheten

varför?

vad?

hur?

vad?

**Förutsättningar
för resan eller
transporten**

Fordon

**Körsätt
och förare**

Resenärer

Hastighetsefterlevnad
Alkohol- och drogpåverkan
Bältesanvändning
Trötthet och distraktion
Säker lastning

vad?

Alkohol- och drogpåverkan

Alkohol- och
drogpolicy

Alkolås
i fordonen

Metoder
och rutiner

Exempel på krav som upphandlare/beställare kan ställa:

Alkolås

Krav: Verksamhetens fordon ska vara utrustade med alkolås. Alkolås ska vara testade och godkända enligt gällande standarder (SS EN 50436-2, utg 2:2014 och SS EN 50436-1, utg 2:2014).

Uppföljning: Uppgifter om alkolås inkluderas i fordonslistor över samtliga fordon som används för uppdraget. För alkolåsen krävs godkänt provningsintyg från ett opartiskt och för uppgiften ackrediterat laboratorium. *Se vägledningarna för uppföljning under kontraktstiden.*

hur?

Systematiskt arbetssätt

Trafiksäkerhets-
arbete

Arbetsmiljö-
arbete

Hållbarhets-
arbete

Exempel på krav som upphandlare/beställare kan ställa:

Systematiskt trafiksäkerhetsarbete

Krav: Utföraren ska för den verksamhet som berör uppdraget ha ett ledningssystem för vägtrafiksäkerhet som uppfyller kraven i ISO 39001 eller likvärdigt och som är certifierat av oberoende tredje part ackrediterat för certifiering enligt ISO 39001 eller likvärdigt. Ledningssystem för vägtrafiksäkerhet ska vara certifierat och i drift senast vid uppdragsstart.

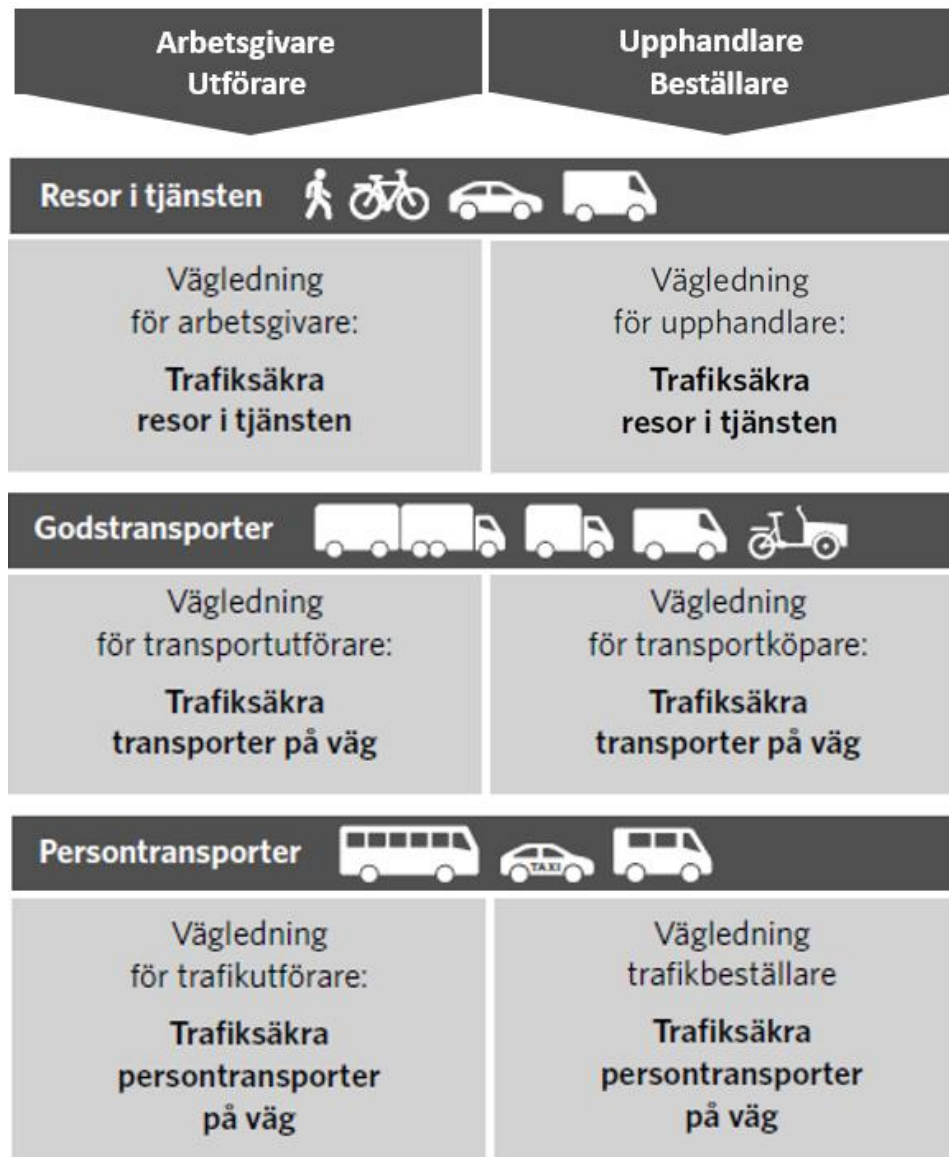
Uppföljning: Kravet ska styrkas med giltigt certifikat (eller ska bevis som styrker likvärdighet bifogas anbudet). Vid förnyat certifikat ska det delges beställare.

Vägledning till arbetsgivare och upphandlare för att trafiksäkra verksamheten

Vägledningarna tas fram inom Trafikverkets uppdrag att genomföra medborgar- och trafikantinformation för ökad trafiksäkerhet i vägtrafiken.

Fredrik Gustafsson

fredrik.gustafsson@trafikverket.se

Hanna Wennberg

hanna.wennberg@trafikverket.se

Webbinarium

21 nov

”Ledarskap för
säker vägtrafik”

[bransch.
trafikverket.se/
trafiksakra-
verksamheten](https://bransch.trafikverket.se/trafiksakraverksamheten)

Frågestund!

Kod: 2531 5236

(Skriv gärna till vem frågan ställs)

Fler webbsända seminarium inom trafiksäkerhetsområdet!

MHF **Tylösands**
SEMINARIET
STUDIO

Ökat säkert aktivt resande
Fotgängare - Cyklister

24 oktober kl 9:00-12:00
Anmäl dig nu via bifogad länk

 Göteborgs
Stad

 TRAFIKVERKET

Folksam

 **INGEN SKA DÖ
AV RATTFYLLERI**

[Tylösandssemineriet anmälan](#)

Tack för idag!